

Προβάδισμα Τζιτζικώστα στην Ημαθία

ΜΗ ΑΝΑΣΤΡΕΨΙΜΟ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Καρατζιούλα, Τεληγιαννίδης, Καγκελίδης σίγουροι περιφερειακοί σύμβουλοι, αν εκλεγεί ο Τζιτζικώστας και Πανταζόπουλος, Μαργαριτόπουλος και Δινάλη, αν εκλεγεί ο Ιωαννίδης. "Παίζεται" η άλλη θέση

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Οι ψήφοι που πήραν οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού

ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΗΜΑΘΙΑΣ

ΣΕΛ. 6-7

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Τι πήραν οι συνδυασμοί ανά Δήμο στην Ημαθία

ΤΕΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ ΚΑΘΕ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΔΗΜΟ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΥΝΔΥΑΣΜΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΕΛ. 11

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

Την Κυριακή ψηφίζουμε για την Ευρωβουλή

ΘΑ ΒΡΟΥΜΕ ΜΠΡΟΣΤΑ ΜΑΣ 46 ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ. ΚΑΝΕΝΑΣ ΗΜΑΘΙΩΤΗΣ ΔΕΝ ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. 4 ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΙ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ

ΣΕΛ. 13

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 23 ΜΑΪΟΥ 2014

ώρα 20:30

Η καρδιά του Δήμου μας χτυπάει στην ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ
Κεντρική ομιλία του υποψ. Δημάρχου Βέροιας Κώστα Καραπαναγιωτίδη

Προχωράμε μαζί και τη δεύτερη Κυριακή για την ανάπτυξη του Δήμου μας

Δύναμη Πολιτών ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ για Δήμαρχο

ΣΑΦΕΣΤΑΤΟ ΠΡΟΒΑΔΙΣΜΑ 8,17% ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΥΝ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

«Μονομαχία»

για την πρόοδο του Δήμου Βέροιας

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ Ο ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ VS ΚΩΣΤΑ ΒΟΡΓΙΑΖΙΔΗ

Κ. ΒΟΡΓΙΑΖΙΔΗΣ:

«Το μήνυμα ήταν σαφές, αλλά ποιος άραγε το πήρε;»

Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ:

"Προσβάλλουν τους χιλιάδες συμπολίτες μας που μας ψήφισαν, οι ύβρεις, οι αναλήθειες και η λάσπη, που εκτοξεύει ο Κ. Βοργιαζίδης και οι υποβολείς του"

ΣΕΛ. 4

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

Φίλιππος Πλιάτσικας και Μπάμπης Στόκας στη Βέροια

ΣΤΙΣ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ "ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ"

ΣΕΛ. 16

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Η κ. Σαρίνα Κοέν και η κ. Λουίζα Άλβο ζουν σήμερα στη Βέροια και μαζί με το γιο της κ. Σαρίνας, τον Ντάνι (Δανιήλ), είναι οι τελευταίοι εκπρόσωποι της μεγάλης εβραϊκής κοινότητας που υπάρχει στην πόλη μας από το 200 π.Χ. και αναφέρεται στις Πράξεις των Αποστόλων στην επίσκεψη του Αποστόλου Παύλου το 51 μ.Χ.

ΣΕΛ. 8-9

Επιμέλεια: Πειραματικό Εργαστήριο Βεργίνας με την επίβλεψη και την υποστήριξη του Καθηγητή Ε. Βαρλάμη και τη συνεργασία της εφημερίδας "ΒΕΡΟΙΑ"

Ο Δανιήλ με τη μητέρα του Σαρίνα Κοέν

Στη Βέροια, μας εξηγεί η κ. Λουίζα Άλβο, υπήρχαν Εβραίοι, οι Ρωμανιώτες όπως αποκαλούνταν, που ζούσαν εδώ από τη ρωμαϊκή εποχή και ήταν ελληνόφωνοι. Όταν τον 15ο αιώνα εξ αιτίας των διωγμών - την εποχή της Ισαβέλλας στην Ισπανία έβραζαν στην πυρά τσιγγάνους, εβραίους, και γενικά όσους δεν ήταν καθολικοί, - ήρθαν κι εγκαταστάθηκαν εδώ Εβραίοι της Ισπανίας, οι λεγόμενοι Σεφαραδίτες. Κι επειδή ήταν πολύ περισσότεροι, αφομοίωσαν και τους ντόπιους Ρωμανιώτες και επικράτησε η δική τους γλώσσα και τα δικά τους έθιμα.

Εμείς οι Σεφαραδίτες εξαπλωθήκαμε κυρίως στις χώρες της Μεσογείου και μιλάμε μια ισπανοεβραϊκή διάλεκτο. Ακόμα και σήμερα όταν πάμε στην Ισπανία μπορούμε να συνεννοηθούμε στα ισπανικά.

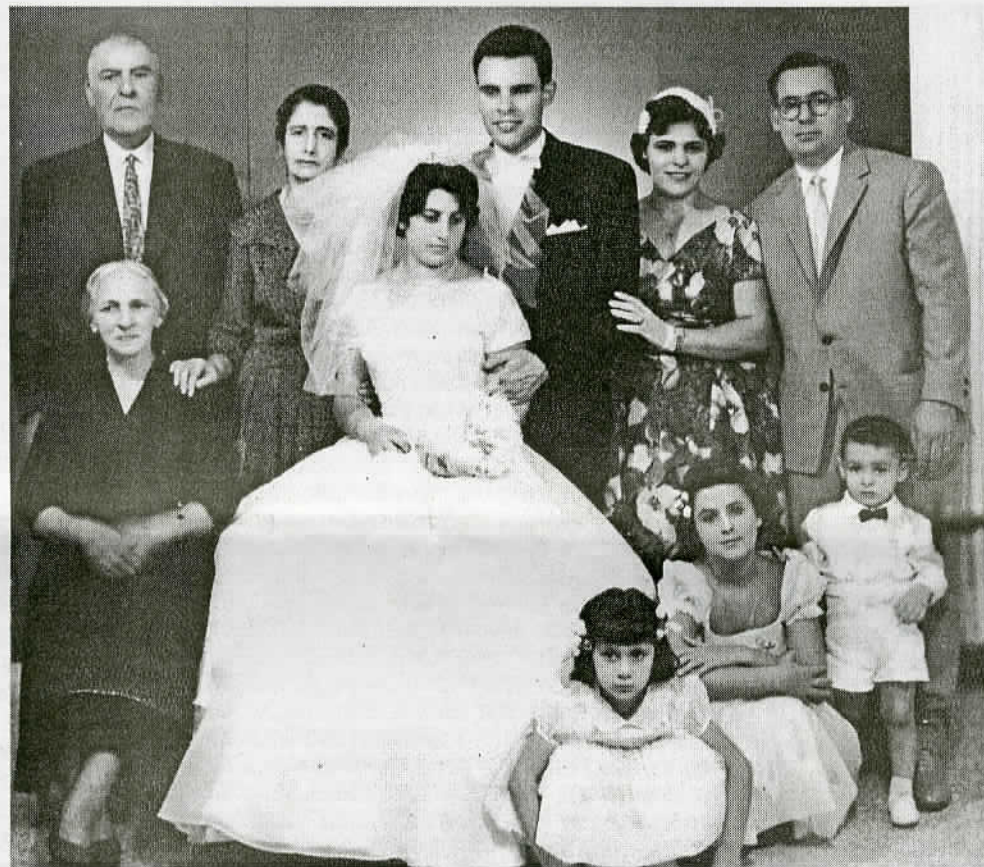
Όταν ήρθε ο Απόστολος Παύλος για πρώτη φορά, ήρθε στην εβραϊκή συναγωγή μας και γι' αυτό θεωρείται η παλαιότερη της Ευρώπης. Βέβαια ξανακτίστηκε το 1850 με απόφαση του σουλτάνου και σήμερα είναι σαν μουσείο και την επισκέπτονται και εβραίοι και χριστιανοί απ' όλο τον κόσμο.

Το 1940 είχαν καταμετρηθεί στη Βέροια 850 Εβραίοι. Το 1943 οι Γερμανοί συνέλαβαν και έστειλαν 680 άτομα στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και από αυτούς διασώθηκαν και επέστρεψαν μόνο 131. Όλοι οι άλλοι χάθηκαν. Οι γερμανοί έκλεισαν τις δύο πόρτες που ήταν στις εξόδους της εβραϊκής συνοικίας, προς τη Μπαρμπούτα και προς το οδό 10ης Μεραρχίας και συνέλαβαν όσους βρήκαν εκεί. Ελάχιστοι κατάφεραν να ξεφύγουν στα γύρω ορεινά χωριά κι ήταν αυτοί που κατοικούσαν έξω από

Η οικογένεια Άλβο. Όρθιοι ο Αβραάμ και η Σαρίνα και μπροστά οι γονείς τους Ντούντου και Γιούντα και η Γιόνα κόρη του Ισαάκ Άλβο.

Η κ. Σαρίνα Κοέν και η κ. Λουίζα Άλβο ζουν σήμερα στη Βέροια και μαζί με το γιο της κ. Σαρίνας, τον Ντάνι (Δανιήλ), είναι οι τελευταίοι εκπρόσωποι της μεγάλης εβραϊκής κοινότητας που υπάρχει στην πόλη μας από το 200 π.Χ. και αναφέρεται στις Πράξεις των Αποστόλων στην επίσκεψη του Αποστόλου Παύλου το 51 μ.Χ.

Στο γάμο του Αβραάμ και της Λουίζας (στο κέντρο) από αριστερά ο Γιούντα και η Ντούντου Άλβο, η μητέρα της νύφης Λίλη Σακή, η Σαρίνα και ο Δανιήλ Κοέν και μπροστά η Ματίνα, η Σούλα Χατάν και ο Δανιήλ..

την κλειστή συνοικία. Από αυτούς που διασώθηκαν οι περισσότεροι δε επέστρεψαν στη Βέροια αλλά εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη ή έφυγαν στο Ισραήλ και την Αμερική. Το 1948 η κοινότητά μας είχε 111 άτομα.

Η δική σας οικογένεια είχε θύματα;

Η Σαρίνα έχασε στην Κατοχή 3 αδελφια και 33 πρώτα ξαδέρφια, χωριστά οι θείοι κι οι άλλοι συγγενείς. Ο πεθερός μου εξηγεί η κ. Λουίζα, ήταν πολύ κοινωνικός, είχε πολλούς φίλους χριστιανούς που τον βοήθησαν και σώθηκε.

Οι φίλοι του, με κίνδυνο της ζωής τους, ερχόταν και μας βοηθούσαν, λέει η κ. Σαρίνα.

Ο πατέρας μου είχε ακίνητη περιουσία αλλά στην κατοχή ήταν άχρηστη. Ήταν γεωργός, έτρεφε μεταξοσκώληκες, έκανε χειροποίητα τούβλα. Όλα τα χωριά της περιοχής ήταν κτισμένα με τούβλα του πατέρα μου. Όταν ερχόταν οι πρόσφυγες να πάρουν τούβλα, τους ρωτούσε: Έχουν τα παιδιά σου να φάνε; αν δεν έχουν, θα μου τα δώσεις, όταν θάχουν. Και στην κατοχή αυτοί μας ανταπέδωσαν το καλό που τους έκανε και μας βοήθησαν με τρόφιμα που τα συγκέντρωναν οι κοντινοί φίλοι του πατέρα μου, αυτοί που ξέρανε που κρυβόταν.

Ήμασταν έξη αδέρφια κι οι φίλοι του πατέρα μου μας διαρκόπιαν για να μπορέσουν να διασωθούν τουλάχιστον κάποιοι. Τα δυο μεγαλύτερα κορίτσια η Ασάφ και η Παλόμα 18 και 20 χρονών κρύφτηκαν στην Κοζάνη. Για

να μη δίνουν βάρος πήγαν να βοηθήσουν σε μια προίκα και εκεί τις συνέλαβαν Γερμανοί με προδοσία τις κακοποίησαν και τις κάψανε μαζί με άλλους εβραίους.

Ο αδερφός μου, που είναι τώρα στο Ισραήλ, κρύφτηκε στη Νάουσα. Τον άλλο αδερφό μου τον βρήκαν οι Γερμανοί εκεί που κρυβόταν και τον πήγαν στο στρατόπεδο Π. Μελά, χωρίς να ξέρουν ότι είναι Εβραίος. Οι φίλοι του πατέρα μου πήγαν να πληρώσουν και να τον πάρουν αλλά την ώρα που έφευγαν, κάποιος Βεροιώτης που τον είδε φώναξε, πού τον πάτε, αυτός είναι Εβραίος κι εκεί τον σκότωσαν.

Αν δε βοηθούσαν οι φίλοι μας χριστιανοί δεν θα είχε σωθεί ούτε ένας Εβραίος στη Βέροια. Και μάλιστα το κράτος του Ισραήλ κάλεσε και ευχαρίστησε επίσημα αυτούς που βοήθησαν ή τους απογόνους τους.

Ο άντρας μου λέει η κ. Σαρίνα δεν έχει κανέναν όλοι χάθηκαν στην κατοχή και ήρθε εδώ και μαζί με τον αδελφό μου τον Αβραάμ άνοιξαν το 'μαγαζί' με τα τζάμια που το συνεχίζει σήμερα ο γιος μου ο Ντάνι. Ήταν 17 χρονών όταν τον πήγαν στη Γερμανία κι όταν γύρισε δεν βρήκε κανέναν απ' την οικογένειά του. Επέζησε μόνο μια ηλικιωμένη θεία του που είχε φύγει στην Ιταλία. Στο χέρι του είχε ανεξίτηλα γραμμένο το νούμερο 124387 την "γερμανική" του ταυτότητα.

Εσείς κ. Λουίζα είστε από τη Βέροια;

Εγώ γεννήθηκα στη Λάρισα, συνεχίζει η κ. Λουίζα, είμαι κόρη αξωματικού του ελληνικού στρατού και η οικογένειά μου έδωσε πολλά

για την Ελλάδα. Ο πατέρας μου σκοτώθηκε το Φεβρουάριο του '41 στο αλβανικό μέτωπο στον πόλεμο, όταν ήμουν ενάμισι χρονών.

Πότε ήρθατε στη Βέροια;

Στη Βέροια ήρθα το 1960. Τότε ένας θείος μου απ' τη Λάρισα μου έκανε προξενιό τον Αβραάμ Άλβο τον αδερφό της κ. Σαρίνας και ήρθα εδώ, παντρεύτηκα με τον Αβραάμ κι έζησα μια πολύ ευτυχισμένη ζωή, λίγα ζευγάρια ζήσαν έτσι. Ήταν ένας εξαιρετος άνθρωπος με Α κεφαλαίο. Τόσα χρόνια δεν αλλάξαμε μια κουβέντα κι ας περάσαμε πάρα πολλά, τα περάσαμε με αγάπη. Ζω 54 χρόνια στη Βέροια και νιώθω Βεροιώτισσα. Με την κουνιάδα μου τη Σαρίνα πέρασα πολύ καλά, όπως και μ' όλη την οικογένεια, δεν έχω κανένα παράπονο. Είχα πολύ μεγάλη τύχη γιατί δεν είχα πατέρα, δεν είχα αδέρφια, δεν έκανα και παιδιά, ευτυχώς βρήκα αυτή την τύχη.

Υπήρχε τότε εβραϊκή Κοινότητα;

Όταν ήρθα εδώ υπήρχαν ερτά οικογένειες, θυμάμαι τον Μεναχέμ το Στρούμπσα που είχε δυο αγόρια, τον Πίντο που είχε τα σιτηρά, - η γυναίκα του ήταν Λαρισαία και μέσω αυτού έγινε το προξενιό μου - κι είχε 3 αγόρια. Ήταν ο Αζαρία που είχε την τράπεζα, αυτή που την κάψανε και τον σκοτώσανε, ήταν η Σαρίνα με τον άντρα της τον Δανιήλ Κοέν, τα πεθερικά μου, εγώ με τον άντρα μου και η οικογένεια Ταμπώχ που είχε μαγαζί με παπούτσια και έφυγαν στο Ισραήλ λίγο μετά το γάμο μου.

Η πεθερά μου ήταν πολύ καλός άνθρωπος και κάθε Παρασκευή που ανάβουμε το καντήλι όσοι περνούσαν να πάνε στη Συναγωγή, - θυμάμαι την κ. Αζαρία, την κ. Στρούμπσα, - ερχόταν και στο σπιτί μας.

Για να λειτουργήσει η Συναγωγή μας πρέπει απαραίτητως να υπάρχουν δέκα άντρες. Διακόσιες γυναίκες να είναι, δεν λειτουργεί αν δεν υπάρχουν 10 άντρες. Τότε που παντρεύτηκα εγώ υπήρχαν άντρες και μεγάλα παιδιά. Τα παιδιά όταν γίνουν 13 χρονών κάνουν την τελετή της ενηλικίωσης, παίρνουν το καπελάκι και θέση στη Συναγωγή - η τελετή της ενηλικίωσης είναι σημαντική, σαν το γάμο, - κι έτσι η Συναγωγή λειτουργούσε. Ο ραββίνος που ήταν μεγάλης ηλικίας είχε αποχωρήσει πριν το '60, στη Συναγωγή οι άντρες που ξέραν τα εβραϊκά διαβάζαν τα βιβλία και κάναν τη λειτουργία στις γιορτές μας. Λίγο μετά το '60 έπαψε να λειτουργεί γιατί δεν συμπληρώνονταν οι 10 άντρες.

Κυρία Σαρίνα μεγαλώσατε στη Βέροια;

Ναι, εδώ γεννήθηκα. Οι οικογένειες μας ήρ-

Ο αδελφές της κ. Σαρίνας, Ασάφ και Παλόμα που τις συνέλαβαν και τις έκαψαν οι Γερμανοί στην Ποντοκόμη Κοζάνης

θαν απ' την Ισπανία στην Ελλάδα πριν από 500 χρόνια και αισθάνομαι πολύ Ελληνίδα, αγαπώ τους Έλληνες και γι' αυτό και δεν έφυγα στο Ισραήλ, μας απαντά η κ. Σαρίνα. Ζούμε πολλές γενιές εδώ, μεταξύ μας μιλούσαμε ισπανικά. Τα εβραϊκά τα μαθαίναμε στο σχολείο μας, αλλά εγώ δεν τα πρόλαβα. Το εβραϊκό σχολείο, που ήταν δίπλα απ' το πατρικό μας, το καταστρέψαν οι Γερμανοί και πήγα μετά τον πόλεμο στο 3ο και 4ο δημοτικό, είχα δάσκαλο τον κ. Νικολαΐδη.

Πέρασα όμορφα στα νιάτα μου γιατί οι φίλοι του αδερφού μου, του Αβραάμ και με προσέχον και με σεβόταν πολύ.

Όταν πήγα στο Ισραήλ να συναντήσω τον άλλο αδερφό μου που ζει εκεί, ευτυχώς που συναντούσα ανθρώπους απ' την Κέρκυρα ή κι απ' την Τουρκία που μιλούσανε ισπανικά και μπορούσα να συνεννοηθώ.

Εγώ πήγα στο εβραϊκό σχολείο στην Αθήνα, μας εξηγεί η κ. Λουΐζα. Εκεί μαζί με τους Έλληνες δασκάλους υπάρχει και δάσκαλος που διδάσκει τα εβραϊκά. Στην Αθήνα τη Θεσσαλονίκη και τη Λάρισα υπάρχουν εβραϊκά σχολεία, μόνο δημοτικά βέβαια.

Εσείς μεγαλώσατε στη Λάρισα; ρωτάμε την κ. Λουΐζα.

Δύο ετών η μητέρα μου μ' ανέβασε στο τραίνο και πήγαμε στην Αθήνα. Απ' το θάνατο του πατέρα μου είχαν κλονιστεί τα νεύρα της και δεν υπολόγιζε τίποτα, με πήρε και χωρίς να πάρουμε την άδεια που χρειαζόταν απ' τις δυνάμεις κατοχής, ανεβήκαμε στο τραίνο. Οι στρατιώτες θέλανε να μας κατεβάσουν αλλά ένας Ιταλός στρατιώτης μας λυπηθηκε και μας άφησε να ταξιδέψουμε.

Η Λουΐζα την εποχή που πρωτόρθε στη Βέροια

Η αδερφή της μητέρας μου ήταν παντρεμένη εκεί, ο άντρας της είχε το Γιουσουρούμ στο Μοναστηράκι. Πήγαμε στην Αθήνα, κρυφτήκαμε, η θεία μου δεν είχε παιδιά και μεγαλώσαν εμένα.

Τι εντύπωση σας έκανε η Βέροια όταν πρωτοήρθατε;

Ένωσα πολύ άσχημα, σκέτη απογοήτευση. Παρ' ότι ήρθα σε μια οικογένεια που με αγκάλιασε και βρήκα έναν εξαιρετικό άντρα, αρραβωνιασμένη έλεγα δεν μπορώ να ζήσω εδώ. Εκείνο τον καιρό φκιάχναν το δρόμο και μπροστά στο σπίτι των πεθερικών μου ήταν όλα μεσ' τις λάσπες. Έλεγα, εγώ απ' την Αθήνα πώς μπορώ να ζήσω εδώ πέρα. Ένα φως στο ρολόι υπήρχε μόνο κι ένα φως στην Ελλή. Θυμάμαι πηγαίναμε στην Ελλά και φορούσα άσπρα και φεύγει ένα μπουρί από σόμπα και με κάνει από πάνω μέχρι κάτω χάλια, τι να σας πω!

Βέβαια πρέπει να σας πω ότι ζήσαμε καλά, μας αγαπάν οι Βεροιώτες και τους αγαπάμε σα δικούς μας ανθρώπους και δεν μας έτυχε ποτέ αντισημιτική συμπεριφορά, ίσως γιατί δε δώσαμε και ποτέ δικαίωμα.

Εγώ πιστεύω ότι ο Θεός δε μας χώρισε, όλους ένα τους έκανε, εμείς οι άνθρωποι χωρίσαμε από πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα.

Πώς διασκεδάζατε;

Βγαίναμε συχνά έξω μας λέει η κ. Λουΐζα, πηγαίναμε στα 3 Σκαλοπάτια, στο Σκρετ, στην Ελλά, στη Σπηλιά που ήταν κοντά στα Σκαλο-

Η Σαρίνα με το σύζυγό της Δαυίδ και τον εγγονό τους Ζακ Ελιάου (μπροστά) και πίσω ο Ντάνι, η εγγονή Ίντα Ελιάου, ο γαμπρός Ισαάκ Ελιάου, η κόρη της Ματίνα και οι εγγονές Σάρα και Έφη Κοέν.

πάτια και στην Αρζεντίνα όπου χορεύαμε. Με τον άντρα μου και τους φίλους μας πηγαίναμε καμιά φορά να διασκεδάσουμε και στην Αθήνα και γυρίζαμε ξημερώματα κατ' ευθείαν στη δουλειά.

Η Συναγωγή χρησιμοποιείται σήμερα;

Όταν γύρισαν οι επιζήσαντες από τα γερμανικά στρατόπεδα κόναν το σφάλμα να γράψουν ότι ανήκουν στην Κοινότητα των Αθηνών αντί για τη Θεσσαλονίκη που ήταν κοντά. Και για ό,τι γινότανε χρειαζόταν άδεια από την Αθήνα.

Επειδή στα νεκροταφεία μας υπήρχε πρόβλημα με τα σκυλιά που σκάβαν και βγάζανε τα κόκκαλα ο Δαυίδ και οι άλλοι άντρες αποτάθηκαν στην Κοινότητα των Αθηνών για να δοθεί μια λύση.

Προσφερθήκαμε να δώσουμε το οικόπεδο όπου ήταν τα μνήματά μας στο Δήμο, επί Δημαρχίας Βλαζάκη, με την προϋπόθεση να συγκεντρώσουν τις πλάκες σε μια άκρη και να κάνουν ένα μικρό οίκημα για να βάλουν ό,τι κόκκαλα έχουν απομείνει. Ζητήσαμε ακόμη να γράφει ότι είναι προσφορά από την εβραϊκή κοινότητα και να διατεθεί για κοινωφελή σκοπό, να γίνει κάτι για τα παιδιά και με αντίστοιχη υποχρέωση να αναλάβουν να συντηρήσουν τη Συναγωγή μας γιατί μείναμε δυο οικογένειες και δεν είχαμε αυτή τη δυνατότητα.

Όταν ήρθαν οι εκπρόσωποι απ' την Αθήνα και έγινε η παράδοση, ζητήσαμε να γίνει μια αναμνηστική φωτογραφία, αλλά ούτε άφησαν να μιλήσει κανένας, ούτε ένα ευχαριστώ δεν μας είπαν και μας είχε στοιχήσει πάρα πολύ αυτό το γεγονός. Κι όταν στη συνέχεια ζήτησα το κλειδί για να μπορώ να κάνω τα θρησκευτικά μου καθήκοντα, άρχισαν να μου ζητάνε υπεύθυνες δηλώσεις και υπογραφές για το ποιός πάει μέσα και ο άντρας μου μου είπε καλύτερα να μη μπλέξω με τέτοιες ευθύνες και σ' ό,τι θέλω να πηγαίνω στη Θεσσαλονίκη.

Ποιές είναι οι μεγάλες γιορτές σας;

Η μεγαλύτερη γιορτή μας είναι η μέρα' εξί-

Η Σαρίνα και ο Δαυίδ Κοέν το 1956

λεώσεως και λέγεται **Κιπούρ**, μας εξηγεί η κ. Λουΐζα, ξεκινάμε νηστεία το απόγευμα, ούτε νερό δεν πίνουμε και μόνο μετά από 27-28 ώρες θα ξαναφάμε. Συμβολίζει την άφεση των αμαρτιών. Όπως όλες οι γιορτές μας κι αυτή ακολουθεί το Σεληνιακό ημερολόγιο και δεν έχει σταθερή ημερομηνία.

Πρώτη γιορτή του χρόνου είναι η πρωτοχρονιά μας, λέγεται **Ρουσανά** και λίγες μέρες αργότερα είναι η γιορτή της **Σκηνοπηγίας**. Έξω απ' τη Συναγωγή μπαίνει μια σκηνή και τρώμε εκεί μέσα σαν ανάμνηση για τα 40 χρόνια που έμειναν στην έρημο οι πρόγονοί μας. Αυτή λέγεται **Σουκόφ**.

Κι η άλλη μεγάλη γιορτή είναι το Πάσχα μας, το **Πέσσαχ** όπως λέγεται. Τότε όποιος έρθει, ακόμα και απρόβλεπτα, στο σπίτι δεν πρέπει να φύγει νηστικός, θα καθίσουμε να φάμε όλοι μαζί οικογένεια, συγγενείς. Είναι κι αυτό κινητή γιορτή, κρατά οχτώ μέρες, εξαρτάται από το φεγγάρι και μπορεί να πέσει οποιαδήποτε μέρα.

Φέτος συνέπεσε με τη Μεγάλη Δευτέρα. Οι γιορτές μας ξεκινάμε την παραμονή, οπότε οι μικρότεροι πηγαίνουν στο μεγαλύτερο να γιορτάσουν και την επομένη γίνεται το αντίστροφο.

Την ημέρα του Πάσχα γιορτάζουμε την έξοδο των Ισραηλιτών απ' την Αίγυπτο. Απαγορεύεται να φάμε ο,τιδήποτε φουσκώνει, ζυμαρικά, ρύζι, αποκλείονται. Και τρώμε άζυμο ψωμί που το φέρνουν απ' το Ισραήλ στην Κοινότητα της Θεσσαλονίκης και το παίρνουμε από εκεί. Υπάρχουν και ειδικά κουλουράκια άζυμα, όπως και κρασί που γίνεται ειδικά γι' αυτή τη μέρα. Στο τραπέζι βάζουμε ένα μεγάλο δίσκο που έχει αυγό, ένα μικρό πιατάκι με λίγο αλάτι, ένα φλυτζανάκι με ξύδι, καρδιές από μαρούλια που να επαρκούν για όλους στο τραπέζι, σέλινο, τρεις γαλέτες άζυμα και το **χαρόσι**, που έχει μέσα σταφιδες ξηρούς καρπούς, πορτοκάλι κ.ά. Φέτος για ευκολία το πήρα έτοιμο από τη Θεσσαλονίκη.

Και υπάρχουν και τα εβραϊκά βιβλία που όταν ζούσε ο Δαυίδ τα διάβαζε στα εβραϊκά. Διάβαζε ερωτήσεις και απαντούσαν οι υπόλοιποι: *Γιατί τρώμε το μαρούλι; για τα μικρά χρόνια που περάσαμε... Γιατί τρώμε άζυμα...* Υπήρχε ερώτημα για ό,τι είχε η πιατέλα. Τώρα πια κατ' ανάγκη τα διαβάζουμε στα ελληνικά.

Στρώνουμε ένα πλούσιο τραπέζι που μπορεί να έχει κάθε είδους κρέας και ορισμένα λαχανικά (κολοκυθάκια, μπιζέλια, μπάμιες μελιτζάνες κλπ). Κάνουμε κι ένα είδος πίτας που γίνεται με τριμμένη γαλέτα από κάτω, μετά βάζουμε τον κιμά κι από πάνω αυγά, που την τρώμε μετά το διάβασμα μαζί με το πασχαλινό αυγό.

Στο πατρικό μας σπίτι μας λέει η κ. Σαρίνα, είχε κρθιερωθεί, επειδή δεν έχουμε σταθερές γιορτές, να γιορτάζουμε την Κυριακή των Βαΐων για τους χριστιανούς φίλους μας κι από το σπίτι μας περνούσαν εκείνη τη μέρα όλοι οι φίλοι μας και οι γείτονες. Απ' το πρωί ως τις μία το βράδυ ερχόταν οι γεπόνισες μας, οι γιαγιάδες οι βλάχες απ' τη γειτονιά και οι γνωστοί, των γονιών μου.

Κένετε κάποιο ιδιαίτερο φαγητό;

Ναι, μελιτζάνες με κρέας, αλλά δεν τις κάνουμε όπως συνήθως τηγανητές ή στο φούρ-

νο. Ετοιμάζουμε το κρέας με ντομάτα και μαϊντανό και χωριστά πηνουμε και καθαρίζουμε τις μελιτζάνες. Βάζουμε τις καθαρισμένες μελιτζάνες στην κατσαρόλα και τις βράζουμε με το κρέας. Όταν βράζουν με το ζωμό του κρέατος γίνονται ένα σώμα, σαν πουρέ.

Έχουμε κι άλλα φαγητά που δεν τα συνηθίζουν εδώ όπως οι τυροκεφτέδες και οι πρασοκεφτέδες. Πάρα πολύ χρησιμοποιούμε το μαρούλι με τα μακριά φύλλα, αυτό που το λένε εβραϊκό.

Αυγά βάφετε το Πάσχα;

Ναι αλλά όχι κόκκινα. Τα βάφουμε με τσόφλια απο κρεμμύδι. Τα βράζουμε σε χαμηλή φωτιά ή τα κάνουμε στο φούρνο μαζί με λάδι, ξύδι, αλάτι και πιπέρι. Τα αυγά έχουν πόρους και περνάει όλη η νοστιμιά στο αυγό. Το χρώμα τους γίνεται κεραμιδί.

Οι γάμοι ανάμεσα σε συγγενείς που επιτρέπει η ιουδαϊκή θρησκεία σας δημιουργούν προβλήματα;

Η θρησκεία μας, εξηγεί η κ. Λουΐζα, απαγορεύει μόνο το γάμο ανάμεσα στα αδέρφια και ανάμεσα σε γονείς και παιδιά κι αυτό ήταν μεγάλο σφάλμα γιατί μπορούν και γίνονται γάμοι ανάμεσα σε πρώτα ξαδέρφια. Αυτό υπάρχει απ' την εποχή του Αβραάμ, γιατί αυτοί που είχαν τα καλύτερα βοσκοτόπια και τα μεγαλύτερα κοπάδια δεν ήθελαν να μοιράζεται η περιουσία της οικογένειας και αυτό το πέρασαν και μέσα στη θρησκεία μας.

Κι επειδή δεν ήταν παράνομο, ήταν εύκολο να δημιουργηθούν ερωτικά αισθήματα ανάμεσα σε στενούς συγγενείς και να παντρεύονται, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται εκφυλιστικές αρρώστιες. Τώρα έχουμε ευτυχώς καλύτερη μόρφωση κι η νεώτερη γενιά είναι πιο προσηκτική γιατί ξέρει τις συνέπειες.

Τα δικά σας παιδιά κ. Σαρίνα ζουν στη Βέροια;

Η Ματίνα, η κόρη μου, παντρεύτηκε στην Καστοριά κι έχει δυο παιδιά. Ο άντρας της ο Ισαάκ Ελιάου είναι απ' τη μοναδική εβραϊκή οικογένεια που απέμεινε εκεί.

Ο Ντάνι ζει εδώ στη Βέροια, έχει δυο κορίτσια και συνεχίζει τη επιχείρηση της οικογένειάς μας με το εμπόριο τζαμιών, που ξεκίνησαν ο άντρας μου κι ο αδερφός μου.

Ο αδελφός μου ο Αβραάμ έμαθε την τέχνη από τους αδελφούς Ισαάκ και Μωής Ταμπώχ κι όταν αυτοί έκλεισαν την επιχείρησή τους, βοήθησε ο πατέρας μου και το 1954 μαζί με τον Δαυίδ ανοίξανε δική τους επιχείρηση με τζάμια στην οδό Παναγή Τσαλδάρη (φωτογραφία επάνω). Την επιχείρηση συνεχίζει σήμερα ο γιός μου ο Ντάνι κι από πέρυσι τη μετέφερε στην Πλατεία Πλατάνων, στο άνοιγμα που κάνει η οδός Κεντρική.

Π. Τροχόπουλος, Ι. Γιάνναρης, Α. Νένος

Στο επόμενο φύλλο η στήλη ανεβαίνει στα "Τρία Σκαλοπάτια"

και παρουσιάζει τον Ηλία Μπουτζουρίδη, τη σύζυγό του Κατερίνα και το γιό του Βασίλη